

Internal Educational Quality Assurance Models for Early Childhood Education in Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand

Suphot Praphaipheth^{1*} and Sutsawat Praphaipheth²

¹ *Independent scholar*

² *Independent scholar*

* *Corresponding author. E-mail:psupprapai@gmail.com*

ABSTRACT

This research aims to 1) study the requirements for the Internal Educational Quality Assurance Models for Early Childhood Education in Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand. 2) develop an Internal Educational Quality Assurance Model for Early Childhood Education in Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand and 3) evaluate the effectiveness of the Internal Educational Quality Assurance Models for Early Childhood Education in Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand. The sample group consists of 320 Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand selected through multi-stage random sampling. Data was collected through questionnaires and interviews and analyzed using basic statistics, Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), and content analysis. The research findings indicate that 1) there are urgent requirements for internal quality assurance in all aspects of early childhood education institutions, particularly in the areas of educational quality development and quality monitoring and evaluation, followed by internal quality assessment. 2) The internal quality assurance model for Early Childhood Education in Child Development Centers under the Department of Local Administration in the Lower Northern Region of Thailand includes objectives, principles, standards for early childhood education, strategies, PDCA (Plan-Do-Check-Act) process, practices, driving mechanisms, external quality assurance assessment, and success factors. 3) The success of the internal quality assurance process in early childhood education institutions, overall, is at a high level, with high satisfaction with the implementation of standards and indicators for early childhood education, also at a high level. And effectiveness in accuracy, propriety, utility, feasibility, and accountability were at a high level.

Keywords: Model, Internal Quality Assurance, Early Childhood Education

รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง

สุพจน์ ประไพเพชร^{1*} และ สุตสวัสดิ์ ประไพเพชร²

¹ นักวิชาการอิสระ

² นักวิชาการอิสระ

* Corresponding author. E-mail: psupprapai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง 2) พัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง และ 3) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 320 แห่ง โดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน 2) รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย (1) วัตถุประสงค์ (2) หลักการ (3) เป้าหมายมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย (4) กลยุทธ์ (5) กระบวนการ PDCA (6) แนวปฏิบัติ (7) กลไกในการขับเคลื่อน (8) การขอรับการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพจากภายนอก และ (9) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผลสำเร็จของกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิผลด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, การประกันคุณภาพภายใน, สถานศึกษาระดับปฐมวัย

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ประกอบกับมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ดังนั้น สมควรให้เด็กเล็กซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยนั้นได้รับการคุ้มครองและดูแล มีพัฒนาการที่รอบด้าน ได้รับการศึกษา อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ทัวถึง และเสมอภาค มีการส่งเสริมการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้แก่ เด็กปฐมวัยในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างเหมาะสม เพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ รวมทั้งเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ร่วมกันของทุกภาคส่วนให้เป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มี “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์บริการช่วยเหลือ ระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทที่เชื่อมโยงกันในลักษณะ เศรษฐศาสตร์เครือข่าย การประกันคุณภาพสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการประเมิน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา COVID-19 ในขณะเดียวกันศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศยังขาดรูปแบบหรือแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยที่ชัดเจน จึงทำให้มีปัญหาการ ดำเนินการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เช่น ผลการวิจัยของ ณัฐนันท์ มั่นคง (2562); สุปราณี พรหมดีสาร (2559) พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการมี ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา การจัดทำให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการ ประเมินคุณภาพภายใน ตามลำดับ และเกตุทอง เนียมผอย (2558) พบว่า ปัญหาการบริหารงานตามมาตรฐานการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับมากในด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ และด้าน ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ดังนั้น การจะพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องอาศัยระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ครอบคลุมทั้ง ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อ พัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย รูปแบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยในยุคปกติใหม่ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และแก้ไขปัญเพื่อนำไปสู่การยกระดับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง โดยมี วัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อประเมินผลประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง โดยการสังเคราะห์เอกสาร และเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1,913 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 320 แห่ง สุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ดังนี้

1.1.1 สุ่มจังหวัดร้อยละ 30 ของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง กลุ่ม 1 จำนวน 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย และจังหวัดตาก ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ กับ จังหวัดพิษณุโลก และกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่างกลุ่ม 2 จำนวน 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี ได้กลุ่มตัวอย่าง 1 จังหวัด คือ จังหวัดกำแพงเพชร

1.1.2 สุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้อย่างเป็นสัดส่วน ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัดตามตารางที่ 1

1.1.3 กำหนดผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามแต่ละ 1 คน ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์ หรือครู/ผู้ดูแลเด็ก รวมผู้ให้ข้อมูลในภาคเหนือตอนล่างทั้งสิ้น 320 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ภาค	จังหวัด	จำนวน ศพด. (แห่ง)		หมายเหตุ
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
เหนือตอนล่าง	เพชรบูรณ์	264	120	
	พิษณุโลก	226	103	
	กำแพงเพชร	214	97	
รวม	3 จังหวัด	704	320	

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ได้แก่ จังหวัด เพศ อายุ และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีลักษณะเป็นตอบ ข้อมูล 2 ชุดหรือเรียกว่าแบบการตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ด้านการประเมิน คุณภาพภายใน และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัจจัยการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีองค์ประกอบปัจจัยภายในและภายนอก 8 ด้าน ได้แก่ 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุ/อุปกรณ์ 4) การบริหารจัดการ และปัจจัยภายนอก คือ 5) ด้านเศรษฐกิจ 6) ด้านสังคม/วัฒนธรรม 7) ด้านการเมือง/กฎหมาย และ 8) ด้านเทคโนโลยี

1.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัยทั้ง 3 จังหวัด จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 320 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามแต่ละแห่ง ได้แก่ ผู้บริหาร ศูนย์ หรือครู/ผู้ดูแลเด็ก ได้รับคืน 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.06

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified})

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง

2.1 แหล่งข้อมูล

สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จศูนย์ละ 3 คน ใน 3 จังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง รวมจำนวน 9 คน ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 คน ครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีคุณสมบัติอย่างน้อยข้อใด ข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1) เป็นนักวิชาการหรือผู้อำนวยการกองการศึกษาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อาจารย์ในมหาวิทยาลัย) ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หรือด้านการพัฒนารูปแบบอย่างน้อย 5 ปี

2) เป็นนักวิชาการหรือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิทยฐานะชำนาญการ พิเศษหรือเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์การบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

3) เป็นนักวิชาการหรือเป็นครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิทยฐานะชำนาญการ พิเศษ หรือเชี่ยวชาญ และมีความรู้ความสามารถด้านการประกันคุณภาพการศึกษา หรือด้านการพัฒนารูปแบบ อย่างน้อย 5 ปี

2.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง มีลักษณะเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วย ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ และแนวทางการขับเคลื่อนประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัยในยุคปกติใหม่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.2.2 แบบตรวจสอบยืนยัน (ร่าง)รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นลักษณะตรวจสอบรายการตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ ว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย

2.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จโดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีผลการประเมินภายนอกรอบสี่ผ่านในระดับดีเยี่ยม ศพด. ละ 3 คน ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 คน ครู/ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน จาก 3 จังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง รวมจำนวน 9 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง 3 จังหวัด จังหวัดละ 1 แห่ง ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลางลงมา และสมัครเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน 2) ครู/ผู้ดูแลเด็ก 3 คน 3) ผู้แทนผู้ปกครอง 20 คน และผู้แทนชุมชน 1 คน รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กละ 25 คน รวมทั้งสิ้น 75 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กำหนดคุณสมบัติเป็นผู้บริหารศูนย์

ครู/ผู้ดูแลเด็ก ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน ที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง และเป็นผู้แทนชุมชนจากที่สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัย

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมิน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ เป็นลักษณะข้อคำถามปลายเปิด

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้ช่วยนักวิจัยทั้ง 3 จังหวัด จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง ที่เป็นตัวอย่างหลังการทดลองใช้รูปแบบโดย ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน 2) ครู/ผู้ดูแลเด็ก 3 คน 3) ผู้แทนผู้ปกครอง 20 คน และผู้แทนชุมชน 1 คน รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดละ 25 คน มีผลการประเมินในแต่ละจังหวัด และโดยรวมทุกจังหวัด 75 คน ประกอบด้วย 1) กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษา 2) ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาปฐมวัย และ 3) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

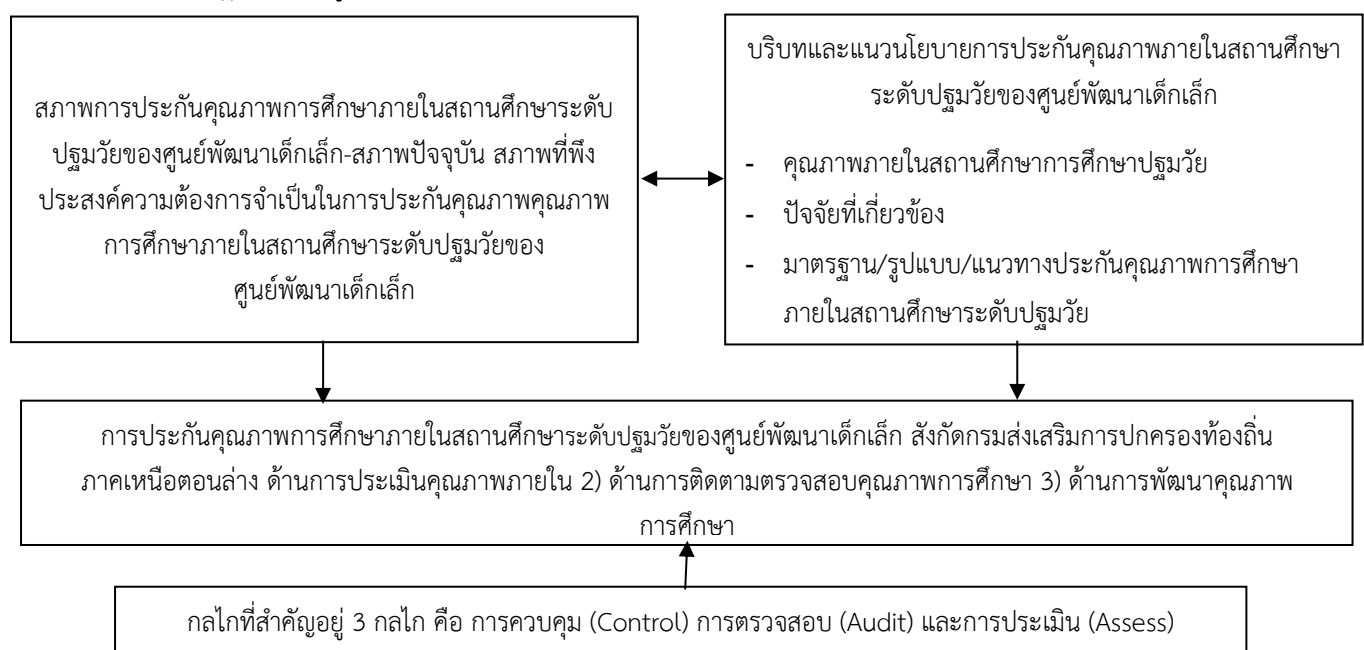
กระทรวงศึกษาธิการได้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยปรับปรุงมาตรฐานและประเด็นพิจารณาให้สะท้อนคุณภาพอย่างแท้จริง กำหนดเกณฑ์และรายการประเมินแบบองค์รวม ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ ลดภาระการทำเอกสารและยึดหลักการตัดสินระดับคุณภาพตามความเชี่ยวชาญของผู้ประเมิน มีการตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน ปรับกระบวนการดำเนินการประเมินเป็นการประเมินเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานการยึดสถานศึกษาเป็นฐาน มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 กระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจร คุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่าง ดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจ พัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act) ในส่วนการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่ ติดตามตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ดังนั้น ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก จึงเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและ สร้างความเชื่อมั่นต่อสังคม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2556) กล่าวถึง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาว่ามีกลไกที่สำคัญอยู่ 3 กลไก คือ การควบคุม (Control) การตรวจสอบ (Audit) และการประเมิน (Assess) โดยพิจารณาจากองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ (Index) ที่กำหนดเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสาธารณชนว่าสถานศึกษาแห่งนั้นมีคุณภาพและพร้อมที่จะ

ได้รับการประเมินคุณภาพและรับรองมาตรฐานจากภายนอกสามกลไกนั้น ได้แก่ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา ควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันเป็นไปตามดัชนีชี้วัดคุณภาพ 2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคแล้ว นำไปหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการที่จะปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา จะทำการเปรียบเทียบจากผลการดำเนินงานของ คณะวิชา/สถาบัน กับดัชนีชี้วัดคุณภาพของทุกองค์ประกอบว่าเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่ กำหนดมากน้อยเท่าใด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับปริญญาตรี, 2563)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับปริญญาตรี (2563) กล่าวถึง ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมิน และ 2) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน เป็นการจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนต่างๆ เพื่อกำกับการดำเนินงานของ สถานศึกษา การตรวจสอบคุณภาพ (Internal Audit) เป็นการตรวจสอบ กำกับ และติดตามผล การดำเนินงาน รวมถึงการส่งเสริมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยแบ่งได้เป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประเมินคุณภาพ ภายในโดยต้นสังกัดที่กำกับ ดูแล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายใน และส่วนที่สองเป็นการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการและเผยแพร่

ดังนั้น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 1) การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและ ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและ โครงสร้าง การวางแผนการดำเนินการตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

จากแนวคิดดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{\text{modified}}=0.34$) เป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ($PNI_{\text{modified}}=0.33$)

2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย

2.1 วัตถุประสงค์

2.1.1 เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยตามกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.1.2 เพื่อขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาการศึกษามาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

2.2 หลักการ

2.2.1 การจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

2.2.2 การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล (Integrating Digital Technology)

2.2.3 การประเมินที่เน้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence Based Assessment)

2.2.4 การประเมินแบบบูรณาการหรือองค์รวม (Integrated or Holistic Assessment)

2.3 เป้าหมายมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย 3 มาตรฐาน 19 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผลลัพธ์คุณภาพของเด็กปฐมวัย (5 ตัวชี้วัด) มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (11 ตัวชี้วัด) และมาตรฐานที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้เด็กปฐมวัย (3 ตัวชี้วัด)

2.4 กลยุทธ์

2.4.1 ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.4.1.1 ส่งเสริมให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย จัดทำประกาศมาตรฐาน และค่าเป้าหมายความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบมีส่วนร่วม

2.4.1.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาแต่ละปีการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ 4 ปี

2.4.1.3 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัด

2.4.1.4 ส่งเสริมให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล/หลักฐาน/ร่องรอยจากการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละมาตรฐานและประเด็นพิจารณาของบุคลากรรายบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2.4.2 ด้านการประเมินคุณภาพภายใน

2.4.2.1 กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน ประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน และประเด็นพิจารณา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

2.4.2.2 ปรับปรุงระบบการประเมินและตัดสินต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และทบทวนผลการจัดการศึกษาของศูนย์ฯ โดยบุคคลระดับเดียวกัน (Peer Review) ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่คล้ายกัน ซึ่งเป็นการประเมินแบบองค์รวม (Holistic Assessment) หรือการประเมินแบบบูรณาการ (Integrated Assessment)

2.4.3 ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.4.3.1 จัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้กับหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4.3.2 สนับสนุนให้นำผลการประเมินคุณภาพภายใน มาวางแผนในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในปีการศึกษาต่อไป

2.4.3.3 จัดทำสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยนำระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาช่วยในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.5 กระบวนการ

2.5.1 ขั้นวางแผน (Plan)

2.5.2 ขั้นตอนดำเนินการตามแผน (Do)

2.5.3 ขั้นตรวจสอบ (Check)

2.5.4 ขั้นพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Act)

2.6 แนวปฏิบัติ

2.6.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

2.6.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา

2.6.3 ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินการตามแผน

2.6.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายใน

2.6.5 ด้านการกำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินการ

2.7 กลไกในการขับเคลื่อน

2.7.1 การควบคุม (Control)

2.7.2 การตรวจสอบ (Audit)

2.7.3 การประเมิน (Assess)

2.8 การขอรับการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพจากภายนอก

2.8.1 ศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2566) ตามประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการอาชีวศึกษา ลงวันที่ 28 เมษายน 2566 มีทั้งหมด 3 มาตรฐาน 19 ตัวชี้วัด

2.8.2 ศึกษามาตรฐานและตัวชี้วัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่หน่วยงานต้นสังกัด กำหนด และมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดทุกระดับ

2.8.3 บูรณาการมาตรฐานและตัวชี้วัดการประเมินคุณภาพภายนอก และภายในสถานศึกษา และกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาทุกระดับของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.8.4 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา กำหนดกลไกในการการควบคุม (Control) การตรวจสอบ (Audit) และการประเมิน (Assess) อย่างต่อเนื่อง

2.8.5 จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และเตรียมความพร้อมรับการประเมิน

2.9 ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ

2.9.1 การมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบดำเนินงาน

2.9.2 การเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีบทบาทในการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลร่วมกัน

2.9.3 การกระจายอำนาจ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจ ทั้งด้านการบริหารวิชาการ บุคคล และการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากที่สุด

2.9.4 การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชนให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อการพัฒนาเด็ก เช่น หน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ ครู และประชาสังคม เป็นต้น

2.9.5 การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญทั้งการประเมินภายในและภายนอก มีการตรวจสอบทั้งภายใน และภายนอกในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

3.1 ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.41$, S.D.= 0.39) โดยด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.45$, S.D.= 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านการตรวจสอบ ($\bar{x}=4.44$, S.D.= 0.43) ขึ้นพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}=4.39$, S.D.= 0.49) และขึ้นดำเนินการตามแผน ($\bar{x}=4.38$, S.D.= 0.46) ตามลำดับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.41$, S.D.= 0.39)

3.2 ผลการศึกษาคความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.51) โดยด้านผลลัพธ์คุณภาพของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.20$, S.D.= 0.51) รองลงมาคือด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้เด็กปฐมวัย ($\bar{x}=4.28$, S.D.= 0.54) และด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{x}=4.11$, S.D.= 0.62) ตามลำดับ

3.3 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความความถูกต้อง ($\bar{x}=4.27$, S.D.=0.39) รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{x}=4.24$, S.D.=0.36) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x}=4.24$, S.D.=0.37) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x}=4.19$, S.D.=0.37) และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{x}=4.11$, S.D.=0.31) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยในยุคปกติใหม่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทยยังขาดความพร้อมในการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาที่ขาดแคลนบุคลากรโดยเฉพาะตำแหน่งหัวหน้าหรือผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังไม่มีตำแหน่งบริหารที่ชัดเจนมีเพียงผู้รักษาการในตำแหน่งที่ต้องทำหน้าที่เป็นครูประจำศูนย์ทำให้มีปัญหาทั้งวุฒิการศึกษาของครู และปัญหาในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก เช่น การวางแผน การนำแผนไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง การรายงานผล การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ และขาดการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งทั่วประเทศมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพสถานศึกษาไม่แตกต่างกันจะเห็นได้จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูประจำศูนย์ และครูพี่เลี้ยงจะต้องรับผิดชอบเด็กเล็กในกลุ่มที่หลากหลายช่วงอายุ และมีครูไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก หัวหน้าศูนย์เด็กเล็กส่วนใหญ่จะรักษาการในตำแหน่งทำให้ต้องมีภาระรับผิดชอบดูแลเด็กด้วยเช่นกัน ทำให้การบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพสถานศึกษาซึ่งถือว่าเป็นงานสำคัญขาดผู้รับผิดชอบโดยตรงและดำเนินการไม่เป็นระบบ หรือแม้จะมีผู้รับผิดชอบแต่ก็ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราณี พรหมดีสาร (2559) ทำการศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของ

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาตามทัศนะของผู้บริหารกองการศึกษา โดยประเด็นที่มีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ตามลำดับ โดยมีแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้ สถานศึกษาควรจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้มาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีการนิเทศติดตามกำกับเพื่อกระตุ้นการพัฒนางานให้เป็นระบบสร้างความตระหนักแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพภายใน

สอดคล้องกับ นัฐนันท์ มั่นคง (2562) ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีแบบผสม (Mixed Method Research) ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ด้านบุคลากร สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนจากทุกหน่วยงาน และศักดิ์ชาย กมขุนทด (2566) ที่ทำการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ 1) การวางแผน การนำแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลขาดความต่อเนื่อง 2) การจัดสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและด้านสังคมที่เอื้อต่อการทำงานไม่ชัดเจน 3) ขาดการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Alburly (1977) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลในวัด รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาจะมีปัญหาอยู่ 6 ด้าน คือ ปัญหาทางด้านวิชาการ บุคลากร กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ การธุรการ และการเงิน และความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งประสบปัญหาในการดำเนินงานแต่ละด้านอีกมาก เช่น วัสดุอุปกรณ์การเรียนยังไม่พอ ครูพี่เลี้ยงขาดความรู้และมีจำนวนไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรปฏิบัติงานด้านธุรการการเงินโดยตรง ปัญหาอาคารสถานที่ ความสัมพันธ์กับชุมชน และปัญหากิจกรรมนักเรียนได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

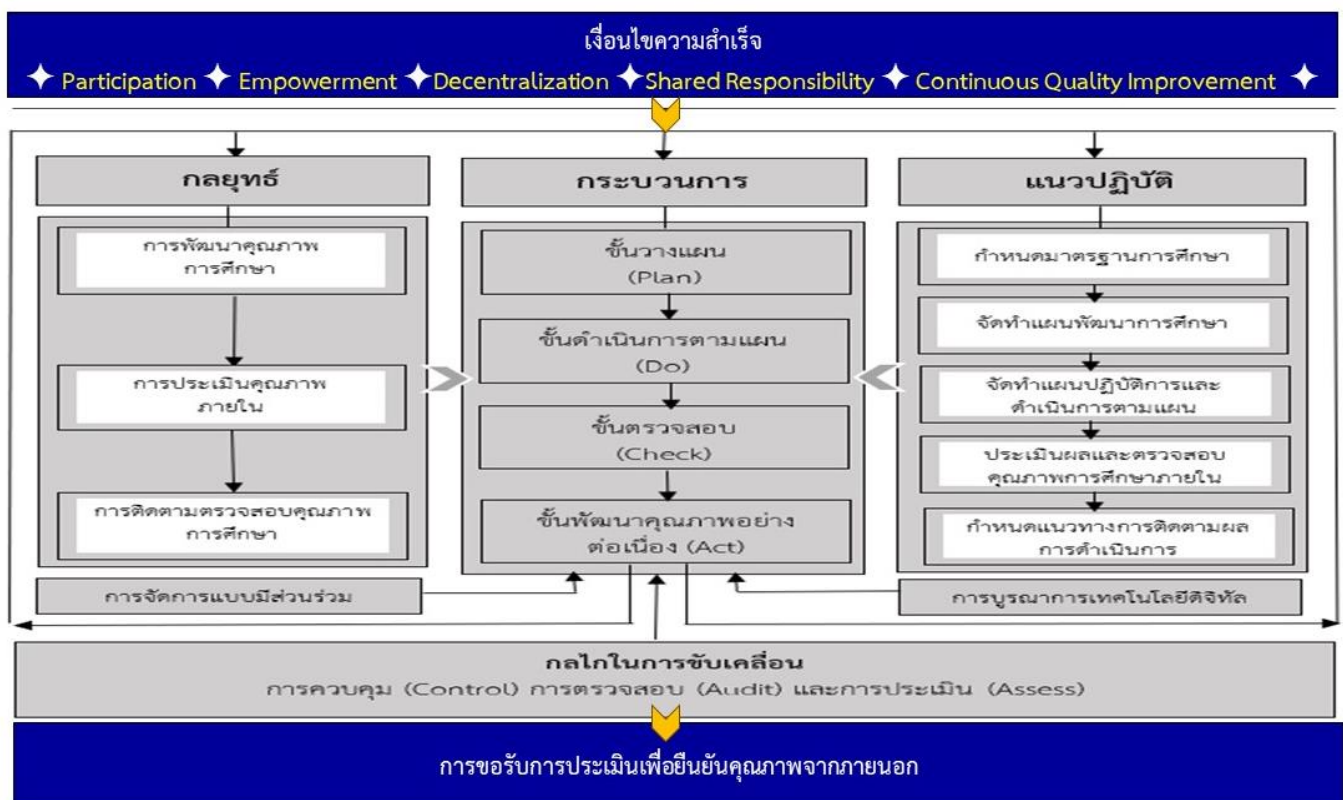
2. รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่างที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทโดยมีองค์ประกอบครอบคลุมทั้ง 1) วัตถุประสงค์ 2) หลักการ 3) เป้าหมายมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย 4) กลยุทธ์ 5) กระบวนการ PDCA 6) แนวปฏิบัติ 7) กลไกในการขับเคลื่อน 8) การขอรับการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพจากภายนอก และ 9) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการสร้างและพัฒนารูปแบบฯ ได้ให้ความสำคัญทั้งการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพสถานศึกษา และการศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศที่มีผลการประเมินภายนอกในระดับดีเยี่ยม นอกจากนี้ ยังผ่านการตรวจสอบรูปแบบฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิทำได้ องค์ประกอบที่ครอบคลุมกระบวนการดำเนินการทั้งหมด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์ชาย กมขุนทด (2566) ที่ทำการพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร โดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา ผลและการรายงานผลการดำเนินการ และปัจจัยแห่งความสำเร็จ และสอดคล้องกับ Nammakhun (2016) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับโรงเรียนสองภาษาในระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่า รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับโรงเรียนสองภาษาในระดับการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมายของรูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สำหรับโรงเรียนสองภาษาในระดับการศึกษาปฐมวัย 2) มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสำหรับโรงเรียนสองภาษาในระดับการศึกษาปฐมวัย 3) การดำเนินการประกัน

คุณภาพการศึกษาภายในตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบ วิธีควบคุมคุณภาพ วิธีตรวจสอบคุณภาพ วิธีประเมินคุณภาพและเกณฑ์การประเมิน และ4) การรายงานผลและแนวทางในการพัฒนา

องค์ความรู้ใหม่

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ภาคเหนือตอนล่าง มีองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ เพื่อบรรลุเป้าหมาย มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย (Early Childhood Education Standards: ECES) จำนวน 3 มาตรฐาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นำไปสู่การขอรับการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพจากภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ดังมีปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จโดยสรุปต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม (Participation) โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กับผลการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบดำเนินงาน
2. การเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีบทบาทในการสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลร่วมกัน
3. การกระจายอำนาจ (Decentralization) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจ ทั้งด้านการบริหารวิชาการ บุคคล และการใช้จ่ายงบประมาณ ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มากที่สุด
4. การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกัน (Shared Responsibility) ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชนให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อการพัฒนาเด็ก เช่น หน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ ครู และประชาสังคม เป็นต้น
5. การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) ให้มีความสำคัญทั้งการประเมินภายในและภายนอก มีการตรวจสอบทั้งภายใน และภายนอกในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการใช้ในการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

จากผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษา และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลังการนำรูปแบบไปใช้มีข้อเสนอแนะบางประเด็นที่ควรให้ความสำคัญก่อนนำไปใช้ในการพัฒนา ดังนี้

1.1 ขั้นวางแผน (Plan) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรทุกปีการศึกษา

1.2 ขั้นดำเนินการตามแผน (Do) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยและประเด็นพิจารณา และชี้แจงระบบงานประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจ เช่น ครู พี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครอง เป็นต้น

1.3 ขั้นตรวจสอบ (Check) ควรมีการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนการจัดการศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปีอย่างต่อเนื่อง

1.4 ขั้นพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Act) ควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านผลลัพธ์คุณภาพของเด็กปฐมวัย ครูควรเน้นการพัฒนาการด้านสังคมและคุณธรรมของเด็กให้มากยิ่งขึ้นโดยจัดทำโครงการ/กิจกรรมพัฒนาในแต่ละปีการศึกษา

1.6 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญในด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ และบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

1.7 ด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดประสบการณ์เรียนรู้เด็กปฐมวัย ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรให้การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร และแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.8 จากการนำรูปแบบไปทดลองใช้ในบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละภูมิภาคมีปัญหาสำคัญที่สอดคล้องกันคือการขาดแคลนบุคลากรด้านวิชาการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและภายนอก ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหาอาจขอความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือ เช่น ให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู) ระดับปริญญาโท หรือระดับปริญญาเอก เข้าไปร่วมดูแลระบบประกันคุณภาพ จะทำให้นักศึกษาเหล่านี้ได้เรียนรู้แบบ Authentic Project-based Learning และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะได้รับการพัฒนาคุณภาพด้วย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นรูปแบบหรือแนวทางดำเนินงานเพื่อเตรียมรับรองคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพภายนอกในแต่ละภูมิภาคและนำผลการศึกษาไปพัฒนาแนวทางการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 ควรศึกษาโมเดลประสิทธิภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4 ควรศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research)

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). ระบบสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น. <http://lec.dla.go.th/>
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- เกตุทอง เนียมผอย. (2558). ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐนันท์ มั่นคง. (2562). การศึกษาปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. ((2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น .
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. หน้า 5 เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก 30 เมษายน 2562.
- ศักดิ์ชาย กมลชนทด. (2566). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนอนุบาลวังไทร. วารสารพิบูล. 21(1), 169-190.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563 ก). การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563 ข). การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563 ค). การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563 ง). การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563 จ). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2566). ประกาศคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรื่อง กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการศึกษาอาชีวศึกษา. <https://www.onesqa.or.th/upload/download/202304281626265.pdf>
- สุปราณี พรหมดีสาร. (2559). การศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ตามทัศนะของผู้อำนวยการกองการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- Alburly, R.G. (1977). *The Development of Guiding, Principles for the Establishment and Organization or a Parish Day Nursery School*. Dissertation Abstracts International.